

מסורת הש"ס

א) אחת רפ"ב ע"ש נדרים כנ: ע"ה, ט יז גורמים האדם עשהיה וזה יזון פירש"י וע' בחפני גרסאות, א) יומה כנ, ד) ז"ל ע"ש שניאן], (ס) ונחמיה כ: א) כ"ג ט"פ ישרים, (ז) יעב"ץ מ"ו, (ח) יעב"ץ מ"ו, (ט) ע"כ שייך לעמוד הקודם, (ק) הני ג"כ נבדקתו כס"ג, ד) עד כאן שייך לך מו ע"כ, (ז) כן הני ג"כ, (ח) מכלן עד גמ' שייך לך ע"ה.

רבינו גרשום

ירושב גלי בגדיך וכסי דע שאתה יושב והדר קום משום צניעותא שלא יראה בשרך: שטוף ושתי שטוף ואחית. שטוף הכוס עד שלא תשתה בו משום נקיות ואחר ששתיה חזור ושטוף אותו והחזירה שאין כל הירעת שות שלא תעשה אנינות למי שישתה אחרך וכשתיה שותה מים בכוס שפך מהם כנגד אותו מקום שהיה פך שם ואח"כ הן לתלמידך: ומת בצמא. שהיה מתבייש הוא לשפוך מן אחר שתייה רבו: לא תפלוט בפני רבך. כדאמרין: הנתם [יעירובין צח.] הרק בפני רבו חייב מיתה: בר מקרא וריסא. חרץ מלאחר שאכל קרא או דרסא דאיתו רוק שיש בפיו כפתילה של אבר דמי ששורף את הגוף אם לא שיליכו חרץ: איש הר הבית. המבונה לו היה השומרים של הר הבית : וכן אומרים. השומרים אחרים: מה קול בעורה ואומרים לו זה רדיא קול בן לוי לוקה כו'. משנה זו של מדות הוא: יקין שלא על אונס שניה. מי שיש מברגנו עשירין ממנו דינים: ינעם. היינו נתת רוח: לפלגו לחלקו של מקום שנאמר מוכיח אדם אחרי. כלומר הקב"ה גוררו אחרי לחלקו: כאן קב"ה תקנה. כדנתן במסכת יומא בראשונה כל מי שהוא רוצה לתרום כו': ותחת את הפשפש. היינו אותו פתח קטן הפתוח מבית המוקד לעזרה כדנתן במדות: אליו. תת אחת הלכו כאכסדרא דרך

פ' הראב"ד

מה משכן מצוין בו שמירה ה"י בענין שמירה דבית המקדש דאשכחן בפרק שני דמסכת שבוועת דמקדש אקרי משכן: אמאי אין ודאי' שימור בלבגמא אשכחן דבעי ואלו קריא כהנים ולוויים בהדי הדדי כתיבה משה ואהרן ובניו ומשה היה יליב ואהרן דגבוי דהיה היה יליב ואכתי ממני' בגי' מקומות היו שומרים ומני' לדבניהו הוא ח"ק החונים לפני משכן ומני' את החונים אתן דאמשה קאי או החונים אהרן ובניו קאי קמיה כלומר אהרן

ובניו היה נעדרין בחד דוכתא ואכתי ג' מקומות לכהנים מני'ל מסיפא דקרא מקדש בפ"י ג' מקומות דכתיב שומרי משמרת למשמרת כלומר מהאי משמרת משמע כמו למשמרת כאילו היו שומרים למשמרת הדיינו הה משמע שהיו שומרים לבד משמרת אחרת שהיתה בלא זה לקדש. ור"ל דהאי משמרת קאי אהרן וגם על בניו דהיינו שאהרן היה שומר לבד משמרת אחרונה דהוה אכתי בלא וגם בניו היו שומרים כמו כן לבד משמרת אחריו. א"כ ע"כ דהוה משמרת שלישית ונמנהא אמור משמר שלישית אמשן תרמייהו אי אלוים כבר כתיב משה אלא ע"כ בכהנים היו לפיכך יש לנו לומר דלפרש ע"כ דאהרן בחד מקום ובניו בשתי מקומות דאמרישק בסיפא דקרא לגופיה לא איצטריך האי משמרת דא"כ ליתבהא קרא שומרי משמרת או שומר הקודש בהדי כל חד חד דפרשיהו ותא נמי משמע לתלמודי' ומדקצין תרי לישנא בלשון חגיגה וברשון שמירה א"כ חילוק הוא בין חגיגה לשמירה ולאחר ולבניו לשון שמירה ואהרן נוכל לומר הלשון לשון רבים והחונים על משה לבדו י"ל דקריא מקום אינו יוצא מידי פשוטו דמילתא חונים נמי קאי אהרן ולבניו אלא דגלי' לן כסופי דקרא דכתובה ביה לשון שמירה דחגיגת אהרן ובניו הינה יוחר ומבטח הקדש ואכתי אם תקשי בקרא כתיב קרימה והניגוצין לא היה במזרח אלא בצפון כדנתי במסכת מדות א"י שהכל לפי הענין דבמשכן היה צריך לשמור כ"א מצד מזרח לפי ששער היה מן המזרח ולא הוה בו יותר שערים וע"כ אבטינס נמי לא היה שער אפי"ה צריך שמא אותן דורות ידעו מצד של ב"א שמירה צריך אבל במשכן לא צריך כ"א במזרח דוקא ועוד י"ל במשכן נמי ה"י כן שומרים בגי' מקומות לא' במזרח דוקא היו כל אותן מקומות אלא יכול להיות בצפון היה ואת' חללא קרימה מזרחה כתיב י"ל דלאו דוקא היה במזרח משע ה"י בגי' מקומות אינו מוכיר אלא משה בלבד ב"ב מוכיר לוים עם בניו של אהרן לפיכך יש לומר שמצד צפון או דרום היו שומרים עם הלויים שמאותו זה היו חונים. ומה שאינו מוכיר בהדאי ג' מקומות אלא מזרח בלבד לפי שכבר הנינו לו באיזה מקום חנו בני גרשון ובני מררי ובני קהת ומפני שהלויים מאותו צד מרובים מן הכהנים ששומרים באותו צד לא חש להוכיח מקום חנייתם כמו שהוכיח כ"א משה לבד ולא לשאר הלויים שהיו שומרין עם בני אהרן אבל מקום המזרח של היו שם כ"א משה ואהרן שמקומם עצמן משוכה וחזירו את שמם וגם את מקומם. ויכול להיות כי בית אבטינס הי' כמו כן במזרח אלא שהיה משני לצד צפון או דרום אלא שקשה דמספקא לתלמודא במסכת יומא בפ"כ שלשבת פרהדרין אם היתה בצפון ובית אבטינס בדרום או בית אבטינס בצפון ופרהדרין בדרום ושם היה לצד צפון דרום ה"י בית אבטינס כמו כי כרחינו י"ל לפרוש הנראה היינו שמשוכה לצד צפון דרום ולא משם בצפון דרום דהא א"א למומר ולשבת פרהדרין היתה בצפון או בדרום כ"א במזרח דתניא בפ"ק דיומא כל השערים שהיו שם לא היה מזרחה חרץ משער ניגזור שלפנים ממנו לישבת פרהדרין מכלל דהיינו משמע ולשבת פרהדרין היתה במזרח שאם היתה בצפון למה היה חייב שער שהיה עומד במזרח מחמת לשבת פרהדרין ויתר היה חייב אחד משערי צפון שהיו קריבים לו יותר או אחד משערי דרום או כבר לן שהיתה עומדת בדרום אלא שעומדת במזרח שם אלא בזהא מספקא לן אם היתה משוכה יותר לצד צפון לצד דרומו ה"י בית אבטינס כמו כי יכול להיות שהיתה במזרח אלא שמשוכה לצד צפון או לצד דרום מיהא בית המקד ודאי' בצפון הוה קאי כדאיתא במסכת מדות מיהא אם תקשי כמו שהקשו בפתרונו החכם הר"ר שמואל החסיד ע"ה דהיכי ילפינן ממשא ואהרן דבניהם ולוויים בעי הלא משה כה"ג הוה כדאינתא בבוהים פ' פבול יום י"א אפי' למי' הנתם כה"ג הוה מ"מ לענין מראה נגעים לא היה כהן היו כיון שאנו רואים חילוק בין משה ואהרן וגם בעניני שחיי' מסך למשה הכתוב בשמירה ולבני א"כ ע"כ היקל הכתוב בשמירת משה מפני שהוא לו לכל הפחות לענין מראות נגעים ובהא איכא לספקוי אם דוקא כהנים ולויים בעי אבל אם רצו לעשות הכל כהנים במקום לויים שפיר דמי

היכא דתהוי הכיאי טפי לכהנים שהיו שומרים טפי יותר בטוב מאחר שאין באותו מקום הלויים יכולים לשמור כי הם בלבד מפני שהם מודע אהרן הקדוש הקרוב אליו ולפי מה שהדעת נוטה נראה דרדוקא בכהנים ולויים בעי כי היכא דתהוי להו הכיאי: אכסדרה בערוך

מפי' אכסדרה היא איתפלריא בלשון תלמוד והיא בית שיש לה א' דפנות: וה"ה שהכהנים שומרים על הלויים. דאי משום דכתיב משה ואהרן ובניו דילמא בגי' מקומות אחריו בלא לוי דמשה היה שומר כמו באותן כ"א מקומות כא' מהם שהיו הלויים שומרים כהנים ולא ובשביל כך מני'ל דכניהם ולויים בעו באותן ג' מקומות בסמוך לו לא כהן הלוי המעלה ולוויים למטה וקא שקילו וסיו מהאי קרא דכתיב וילוו עליך בלוויים כתיב בעבודתך בשומרי ערך כמו שאנו שומר או אינו אלא בעבודה בכ"א מקומות שהם שומרים

לבדם כשהוא אומר ובי' הא כיצד יתקיים ב' כותבים הללו בעבודתך בעבודתך בלשון מלמה וכך מתקיימא בעבודתך היינו שהלויים שומרים

בשלשה מקומות

ואומר לו שלום עליך ניכר שהוא יסן חוצטו נמקלו מלקחו: ודשוס היה לו לשרוף את כסותו וסס אומרים מה קול צעורה. אומרים זה לזה בן לוי לוקה ובשביל כך הוא זועק ונשמע קולו צבאן (א) ק"ו על אונס שינה עושין דין. דשינה זו היא אונס שאין אדם יכול לעמוד את

עלמו שלא לישן משצחה לו שינה לנינו: שלא על אונס שינה. דבר שעושין במתכוין: איוו היא דרך ישרה שינור לו האדם. הרצה דברים^[א] דריך לו לאדם לנחור אלא הכי קאמר איזויה דרך אחת המדרכים הישרים שינור לו האדם: אהוב את הפונקות. לאהוב את המוכחה: (עשופה. כמו (ה) לעשות): שנאמר ולמויכחים ינעם ועליהם סנא כרנע טוב אלס שמקבל מוכחה ינעם כרנע טוב. עזבה וצרכה צהא לעולם כעטובה אלס לעולם רעה מסתלקת מן העולם: ויש אומרים יחזיק באמונה יסירה. ישא ויתן עם בני אדם צאמונה ולא יאנה את הצריות: וזכה לתקון של מקום. למחילמו כלומר נמוך מחילמו שכן נאמר מוכיח אדם הרי הוא אחרי כלומר עמי: מתננ' נטל את המפתח. מתחת העצלה של שיש ולא היה פותח שערי עזרה עד שיעלה עמוד השחר אלא נוטל את המפתח ופותח את הפשפש פתח קטן שהיה צשער. הך סתמא ר' יהודה דמדות [ג:]: (א) דלמר פתח קטן היה לו שזו נכנסין לנלוס את העזרה: נכנסם מניס המוקד לעזרה. דרך צית המוקד: נכנסו י' אחריו כהנים ושתי אצוקוס של אור

ידן נתלקו. מאותן כהנים שמי כימות מהם היו יורדים דרך קטן צצית המוקד היה נצפון: אלו הולנין צאכסדרה. כל סביב העזרה מארצע רחומיה עשו

לתרום את המזבח תורם בזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש כל הקודם את חבירו בתוך ארבע אמות וזה היו שנים שוין הממונה אומר להם אצביעו ומה הן מוציאין אחת או שתיים ואין מוציאין גודל במקדש מעשה (ה) (ב) (ד) (ה) (ו) שוין רצין ועולין בכבש ודחף אחד מהם את חבירו ונשברה רגלו וכשראו בית דין שהיו באים לידי סכנה התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס רבא אמר אידי ואידי לאחר תקנה והכי קתני מי שהוא רוצה לבא ולפייס משכים וטובל עד שלא יבא הממונה: מתננ' נטל את המפתח ופתח את (ה) הפשפש ונכנסם מבית המוקד לעזרה ונכנסו הכהנים אחריו ושתי אבוקות של אור בידם (ה) נחלקו לשתי כיתות אלו מהלכין באכסדרה דרך מזרח ואלו מהלכין באכסדרה דרך מערב היו בודקין והולכים עד שמגיעים למקום עושה הביתים הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הכל שלום העמידו י עושה הביתים לעשות הביתים ימי שזכה לתרום את המזבח הוא יתרום והם אומרים (ה) היו זהיר שלא תגע בכלי עד שתקדש ידיך ורגליך מן הכיזור והרי המחתה נתונה במקצוע בין הכבש למזבח במערבו של כבש אין אדם נכנס עמו ולא נר בידו אלא מהלך לאור המערכה(ה) לא ים היו רואין אותו

קשין. שאלי כנדי כהנה היו קשים שמומן היו כסול ו' ולכן שרו כהנעם אכל כהנעם אסור כדאייתא בפ"ק דעירובין דף קד ג:] הכיט אלוטרי ליה דקדרי' בין דלשכרי כלום כגביה לימנח גבולים מעשה קן קמיל דהיי דבעינן עבודה אשמי שלג בעירון עבודה לא אשמי: דהי נמנעו גמיר דגרס. נמנו לנעו. נמנעו שהוא קשה ומכון. ונענש ממקנים אותו: ישרא. מומר כהנעם לפי שהיא קשה ואין נמנע נכרכת עליו: דאמר מר מחילת לא נתקדשו ובעל קרי משולח מן לפני ממונח. יליף בפסחים פרק אלו דברים (דף סו:] דמנתינ וכל זו לרבות בעלי קרי ומנתי' כישפא' לרי' יוחנן דלמר מחילת לא נתקדשו ממנען שענעל קרי היה מהלך במקניה דהיינו מחילת ואי היה קדושות לא היה בעל קרי הולך עם. אכל ללא דלמר ובעל קרי משולח מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן אלא מלילא דריי הוא מקין: נדר ליה. הוילא קול ממחיו לידע אם היה עם אדם: וא"כ לפי פסחא. לבי' מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן כמיהה א"כ חילוק הוא בין חגיגה לשמירה ודאחר ולבניו לשון שמירה ואהרן נוכל לומר הלשון לשון רבים והחונים על משה לבדו י"ל דקריא מקום אינו יוצא מידי פשוטו דמילתא חונים נמי קאי אהרן ולבניו אלא דגלי' לן כסופי דקרא דכתובה ביה לשון שמירה דחגיגת אהרן ובניו הינה יוחר ומבטח הקדש ואכתי אם תקשי בקרא כתיב קרימה והניגוצין לא היה במזרח אלא בצפון כדנתי במסכת מדות א"י שהכל לפי הענין דבמשכן היה צריך לשמור כ"א מצד מזרח לפי ששער היה מן המזרח ולא הוה בו יותר שערים וע"כ אבטינס נמי לא היה שער אפי"ה צריך שמא אותן דורות ידעו מצד של ב"א שמירה צריך אבל במשכן לא צריך כ"א במזרח דוקא ועוד י"ל במשכן נמי ה"י כן שומרים בגי' מקומות לא' במזרח דוקא היו כל אותן מקומות אלא יכול להיות בצפון היה ואת' חללא קרימה מזרחה כתיב י"ל דלאו דוקא היה במזרח משע ה"י בגי' מקומות אינו מוכיר אלא משה בלבד ב"ב מוכיר לוים עם בניו של אהרן לפיכך יש לומר שמצד צפון או דרום היו שומרים עם הלויים שמאותו זה היו חונים. ומה שאינו מוכיר בהדאי ג' מקומות אלא מזרח בלבד לפי שכבר הנינו לו באיזה מקום חנו בני גרשון ובני מררי ובני קהת ומפני שהלויים מאותו צד מרובים מן הכהנים ששומרים באותו צד לא חש להוכיח מקום חנייתם כמו שהוכיח כ"א משה לבד ולא לשאר הלויים שהיו שומרין עם בני אהרן אבל מקום המזרח של היו שם כ"א משה ואהרן שמקומם עצמן משוכה וחזירו את שמם וגם את מקומם. ויכול להיות כי בית אבטינס הי' כמו כן במזרח אלא שהיה משני לצד צפון או דרום אלא שקשה דמספקא לתלמודא במסכת יומא בפ"כ שלשבת פרהדרין אם היתה בצפון ובית אבטינס בדרום או בית אבטינס בצפון ופרהדרין בדרום ושם היה לצד צפון דרום ה"י בית אבטינס כמו כי כרחינו י"ל לפרוש הנראה היינו שמשוכה לצד צפון דרום ולא משם בצפון דרום דהא א"א למומר ולשבת פרהדרין היתה בצפון או בדרום כ"א במזרח דתניא בפ"ק דיומא כל השערים שהיו שם לא היה מזרחה חרץ משער ניגזור שלפנים ממנו לישבת פרהדרין מכלל דהיינו משמע ולשבת פרהדרין היתה במזרח שאם היתה בצפון למה היה חייב שער שהיה עומד במזרח מחמת לשבת פרהדרין ויתר היה חייב אחד משערי צפון שהיו קריבים לו יותר או אחד משערי דרום או כבר לן שהיתה עומדת בדרום אלא שעומדת במזרח שם אלא בזהא מספקא לן אם היתה משוכה יותר לצד צפון לצד דרומו ה"י בית אבטינס כמו כי יכול להיות שהיתה במזרח אלא שמשוכה לצד צפון או לצד דרום מיהא בית המקד ודאי' בצפון הוה קאי כדאיתא במסכת מדות מיהא אם תקשי כמו שהקשו בפתרונו החכם הר"ר שמואל החסיד ע"ה דהיכי ילפינן ממשא ואהרן דבניהם ולוויים בעי הלא משה כה"ג הוה כדאינתא בבוהים פ' פבול יום י"א אפי' למי' הנתם כה"ג הוה מ"מ לענין מראה נגעים לא היה כהן היו כיון שאנו רואים חילוק בין משה ואהרן וגם בעניני שחיי' מסך למשה הכתוב בשמירה ולבני א"כ ע"כ היקל הכתוב בשמירת משה מפני שהוא לו לכל הפחות לענין מראות נגעים ובהא איכא לספקוי אם דוקא כהנים ולויים בעי אבל אם רצו לעשות הכל כהנים במקום לויים שפיר דמי

היכא דתהוי הכיאי טפי לכהנים שהיו שומרים טפי יותר בטוב מאחר שאין באותו מקום הלויים יכולים לשמור כי הם בלבד מפני שהם מודע אהרן הקדוש הקרוב אליו ולפי מה שהדעת נוטה נראה דרדוקא בכהנים ולויים בעי כי היכא דתהוי להו הכיאי: אכסדרה בערוך

מפי' אכסדרה היא איתפלריא בלשון תלמוד והיא בית שיש לה א' דפנות: וה"ה שהכהנים שומרים על הלויים. דאי משום דכתיב משה ואהרן ובניו דילמא בגי' מקומות אחריו בלא לוי דמשה היה שומר כמו באותן כ"א מקומות כא' מהם שהיו הלויים שומרים כהנים ולא ובשביל כך מני'ל דכניהם ולויים בעו באותן ג' מקומות בסמוך לו לא כהן הלוי המעלה ולוויים למטה וקא שקילו וסיו מהאי קרא דכתיב וילוו עליך בלוויים כתיב בעבודתך בשומרי ערך כמו שאנו שומר או אינו אלא בעבודה בכ"א מקומות שהם שומרים

לבדם כשהוא אומר ובי' הא כיצד יתקיים ב' כותבים הללו בעבודתך בעבודתך בלשון מלמה וכך מתקיימא בעבודתך היינו שהלויים שומרים

פרק ראשון תמיד

בח.

אכסדראות על גבי עמודים לעמוד תחתיהן והלכניע כלים. וצגמ' פריך ומי היו אכסדראות צעורה דס"ד דלוחו צנין של עץ היה לךך היה מקשי: אלו הולנים. תחת אכסדראות של העזרה צמד מזרח ואלו דרך מערב עד שהגיעו למזרח אכלל חזיריהם למקום עושה חזיתים דלשכת עושה חזיתים

היה צעורה כדלמר צמנחות (דף יז.) דלישתן ועריכתן דריך לעשות צפנים וצמנחא הימה כדנתן צמסכת מדות (דף לה.): הגיעו אלו יד' [ואלו] אחרו שלום סגל שלום. לא חסרנו דבר. שלום כפל לשון: העמידו. מאותן כהנים עושי חזיתים לעשות חזיתים להחם חמין לרציה: מי שזכה לתרום אס המונח הוא יסרוס אס המונח. וכילד סדר עשייתן אומר לו הזהר שלא תגע בכלי שאף ע"פ שהוא יודע דדבר דריך להסיריו שהוא יו' יהא הולך יחיד ושמא יסכם ויגע וימומן שמוזיירין אותו הוא מזהר: עד שיקש ידיו ורגליו מן הכיזור. דלינה פוסלת י(מן) קידוש ידים ורגלים ודריך לחזור ולקדש: והרי סתמסס. כל זה היה אומר לו הרי הממחה נתונה בזוית בין הכבש למונח למערבו של כבש כלומר כאלכסון היא נתונה ממונעת בין כבש למונח בזוית הכבש היא נתונה אכל מקום שאלה הכבש דהיינו בין הכבש ולמונח: וכלה אדם נכנס עמו. שצין אולם למונח אין אדם יכול ליכנס (ה) צהן) אלא צשעת צעודה וכי היכי דאדם אסור ליכנס בין אולם למונח הכי (ה) הוא דלסרוך ליכנס בין אולם לכבש דכבש הוא כמונח לכל דבר: ולא נר צידו. לפי שהולך יחיד: אלא מהלך לאור המערכה וכל סיו רואין אוסו. עד שהיו מזל אחר של כבש צמזרחו דהא גוצה הכבש שהוא גוצה הרצה אמות היה מפסיק: שומעין

קשין. שאלי כנדי כהנה היו קשים שמומן היו כסול ו' ולכן שרו כהנעם אכל כהנעם אסור כדאייתא בפ"ק דעירובין דף קד ג:] הכיט אלוטרי ליה דקדרי' בין דלשכרי כלום כגביה לימנח גבולים מעשה קן קמיל דהיי דבעינן עבודה אשמי שלג בעירון עבודה לא אשמי: דהי נמנעו גמיר דגרס. נמנו לנעו. נמנעו שהוא קשה ומכון. ונענש ממקנים אותו: ישרא. מומר כהנעם לפי שהיא קשה ואין נמנע נכרכת עליו: דאמר מר מחילת לא נתקדשו ובעל קרי משולח מן לפני ממונח. יליף בפסחים פרק אלו דברים (דף סו:] דמנתינ וכל זו לרבות בעלי קרי ומנתי' כישפא' לרי' יוחנן דלמר מחילת לא נתקדשו ממנען שענעל קרי היה מהלך במקניה דהיינו מחילת ואי היה קדושות לא היה בעל קרי הולך עם. אכל ללא דלמר ובעל קרי משולח מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן אלא מלילא דריי הוא מקין: נדר ליה. הוילא קול ממחיו לידע אם היה עם אדם: וא"כ לפי פסחא. לבי' מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן כמיהה א"כ חילוק הוא בין חגיגה לשמירה ודאחר ולבניו לשון שמירה ואהרן נוכל לומר הלשון לשון רבים והחונים על משה לבדו י"ל דקריא מקום אינו יוצא מידי פשוטו דמילתא חונים נמי קאי אהרן ולבניו אלא דגלי' לן כסופי דקרא דכתובה ביה לשון שמירה דחגיגת אהרן ובניו הינה יוחר ומבטח הקדש ואכתי אם תקשי בקרא כתיב קרימה והניגוצין לא היה במזרח אלא בצפון כדנתי במסכת מדות א"י שהכל לפי הענין דבמשכן היה צריך לשמור כ"א מצד מזרח לפי ששער היה מן המזרח ולא הוה בו יותר שערים וע"כ אבטינס נמי לא היה שער אפי"ה צריך שמא אותן דורות ידעו מצד של ב"א שמירה צריך אבל במשכן לא צריך כ"א במזרח דוקא ועוד י"ל במשכן נמי ה"י כן שומרים בגי' מקומות לא' במזרח דוקא היו כל אותן מקומות אלא יכול להיות בצפון היה ואת' חללא קרימה מזרחה כתיב י"ל דלאו דוקא היה במזרח משע ה"י בגי' מקומות אינו מוכיר אלא משה בלבד ב"ב מוכיר לוים עם בניו של אהרן לפיכך יש לומר שמצד צפון או דרום היו שומרים עם הלויים שמאותו זה היו חונים. ומה שאינו מוכיר בהדאי ג' מקומות אלא מזרח בלבד לפי שכבר הנינו לו באיזה מקום חנו בני גרשון ובני מררי ובני קהת ומפני שהלויים מאותו צד מרובים מן הכהנים ששומרים באותו צד לא חש להוכיח מקום חנייתם כמו שהוכיח כ"א משה לבד ולא לשאר הלויים שהיו שומרין עם בני אהרן אבל מקום המזרח של היו שם כ"א משה ואהרן שמקומם עצמן משוכה וחזירו את שמם וגם את מקומם. ויכול להיות כי בית אבטינס הי' כמו כן במזרח אלא שהיה משני לצד צפון או דרום אלא שקשה דמספקא לתלמודא במסכת יומא בפ"כ שלשבת פרהדרין אם היתה בצפון ובית אבטינס בדרום או בית אבטינס בצפון ופרהדרין בדרום ושם היה לצד צפון דרום ה"י בית אבטינס כמו כי כרחינו י"ל לפרוש הנראה היינו שמשוכה לצד צפון דרום ולא משם בצפון דרום דהא א"א למומר ולשבת פרהדרין היתה בצפון או בדרום כ"א במזרח דתניא בפ"ק דיומא כל השערים שהיו שם לא היה מזרחה חרץ משער ניגזור שלפנים ממנו לישבת פרהדרין מכלל דהיינו משמע ולשבת פרהדרין היתה במזרח שאם היתה בצפון למה היה חייב שער שהיה עומד במזרח מחמת לשבת פרהדרין ויתר היה חייב אחד משערי צפון שהיו קריבים לו יותר או אחד משערי דרום או כבר לן שהיתה עומדת בדרום אלא שעומדת במזרח שם אלא בזהא מספקא לן אם היתה משוכה יותר לצד צפון לצד דרומו ה"י בית אבטינס כמו כי יכול להיות שהיתה במזרח אלא שמשוכה לצד צפון או לצד דרום מיהא בית המקד ודאי' בצפון הוה קאי כדאיתא במסכת מדות מיהא אם תקשי כמו שהקשו בפתרונו החכם הר"ר שמואל החסיד ע"ה דהיכי ילפינן ממשא ואהרן דבניהם ולוויים בעי הלא משה כה"ג הוה כדאינתא בבוהים פ' פבול יום י"א אפי' למי' הנתם כה"ג הוה מ"מ לענין מראה נגעים לא היה כהן היו כיון שאנו רואים חילוק בין משה ואהרן וגם בעניני שחיי' מסך למשה הכתוב בשמירה ולבני א"כ ע"כ היקל הכתוב בשמירת משה מפני שהוא לו לכל הפחות לענין מראות נגעים ובהא איכא לספקוי אם דוקא כהנים ולויים בעי אבל אם רצו לעשות הכל כהנים במקום לויים שפיר דמי

קשין. שאלי כנדי כהנה היו קשים שמומן היו כסול ו' ולכן שרו כהנעם אכל כהנעם אסור כדאייתא בפ"ק דעירובין דף קד ג:] הכיט אלוטרי ליה דקדרי' בין דלשכרי כלום כגביה לימנח גבולים מעשה קן קמיל דהיי דבעינן עבודה אשמי שלג בעירון עבודה לא אשמי: דהי נמנעו גמיר דגרס. נמנו לנעו. נמנעו שהוא קשה ומכון. ונענש ממקנים אותו: ישרא. מומר כהנעם לפי שהיא קשה ואין נמנע נכרכת עליו: דאמר מר מחילת לא נתקדשו ובעל קרי משולח מן לפני ממונח. יליף בפסחים פרק אלו דברים (דף סו:] דמנתינ וכל זו לרבות בעלי קרי ומנתי' כישפא' לרי' יוחנן דלמר מחילת לא נתקדשו ממנען שענעל קרי היה מהלך במקניה דהיינו מחילת ואי היה קדושות לא היה בעל קרי הולך עם. אכל ללא דלמר ובעל קרי משולח מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן אלא מלילא דריי הוא מקין: נדר ליה. הוילא קול ממחיו לידע אם היה עם אדם: וא"כ לפי פסחא. לבי' מן לפני ממונח לא מיימי כישפא' ממנתינן כמיהה א"כ חילוק הוא בין חגיגה לשמירה ודאחר ולבניו לשון שמירה ואהרן נוכל לומר הלשון לשון רבים והחונים על משה לבדו י"ל דקריא מקום אינו יוצא מידי פשוטו דמילתא חונים נמי קאי אהרן ולבניו אלא דגלי' לן כסופי דקרא דכתובה ביה לשון שמירה דחגיגת אהרן ובניו הינה יוחר ומבטח הקדש ואכתי אם תקשי בקרא כתיב קרימה והניגוצין לא היה במזרח אלא בצפון כדנתי במסכת מדות א"י שהכל לפי הענין דבמשכן היה צריך לשמור כ"א מצד מזרח לפי ששער היה מן המזרח ולא הוה בו יותר שערים וע"כ אבטינס נמי לא היה שער אפי"ה צריך שמא אותן דורות ידעו מצד של ב"א שמירה צריך אבל במשכן לא צריך כ"א במזרח דוקא ועוד י"ל במשכן נמי ה"י כן שומרים בגי' מקומות לא' במזרח דוקא היו כל אותן מקומות אלא יכול להיות בצפון היה ואת' חללא קרימה מזרחה כתיב י"ל דלאו דוקא היה במזרח משע ה"י בגי' מקומות אינו מוכיר אלא משה בלבד ב"ב מוכיר לוים עם בניו של אהרן לפיכך יש לומר שמצד צפון או דרום היו שומרים עם הלויים שמאותו זה היו חונים. ומה שאינו מוכיר בהדאי ג' מקומות אלא מזרח בלבד לפי שכבר הנינו לו באיזה מקום חנו בני גרשון ובני מררי ובני קהת ומפני שהלויים מאותו צד מרובים מן הכהנים ששומרים באותו צד לא חש להוכיח מקום חנייתם כמו שהוכיח כ"א משה לבד ולא לשאר הלויים שהיו שומרין עם בני אהרן אבל מקום המזרח של היו שם כ"א משה ואהרן שמקומם עצמן משוכה וחזירו את שמם וגם את מקומם. ויכול להיות כי בית אבטינס הי' כמו כן במזרח אלא שהיה משני לצד צפון או דרום אלא שקשה דמספקא לתלמודא במסכת יומא בפ"כ שלשבת פרהדרין אם היתה בצפון ובית אבטינס בדרום או בית אבטינס בצפון ופרהדרין בדרום ושם היה לצד צפון דרום ה"י בית אבטינס כמו כי כרחינו י"ל לפרוש הנראה היינו שמשוכה לצד צפון דרום ולא משם בצפון דרום דהא א"א למומר ולשבת פרהדרין היתה בצפון או בדרום כ"א במזרח דתניא בפ"ק דיומא כל השערים שהיו שם לא היה מזרחה חרץ משער ניגזור שלפנים ממנו לישבת פרהדרין מכלל דהיינו משמע ולשבת פרהדרין היתה במזרח שאם היתה בצפון למה היה חייב שער שהיה עומד במזרח מחמת לשבת פרהדרין ויתר היה חייב אחד משערי צפון שהיו קריבים לו יותר או אחד משערי דרום או כבר לן שהיתה עומדת בדרום אלא שעומדת במזרח שם אלא בזהא מספקא לן אם היתה משוכה יותר לצד צפון לצד דרומו ה"י בית אבטינס כמו כי יכול להיות שהיתה במזרח אלא שמשוכה לצד צפון או לצד דרום מיהא בית המקד ודאי' בצפון הוה קאי כדאיתא במסכת מדות מיהא אם תקשי כמו שהקשו בפתרונו החכם הר"ר שמואל החסיד ע"ה דהיכי ילפינן ממשא ואהרן דבניהם ולוויים בעי הלא משה כה"ג הוה כדאינתא בבוהים פ' פבול יום י"א אפי' למי' הנתם כה"ג הוה מ"מ לענין מראה נגעים לא היה כהן היו כיון שאנו רואים חילוק בין משה ואהרן וגם בעניני שחיי' מסך למשה הכתוב בשמירה ולבני א"כ ע"כ היקל הכתוב בשמירת משה מפני שהוא לו לכל הפחות לענין מראות נגעים ובהא איכא לספקוי אם דוקא כהנים ולויים בעי אבל אם רצו לעשות הכל כהנים במקום לויים שפיר דמי

היכא דתהוי הכיאי טפי לכהנים שהיו שומרים טפי יותר בטוב מאחר שאין באותו מקום הלויים יכולים לשמור כי הם בלבד מפני שהם מודע אהרן הקדוש הקרוב אליו ולפי מה שהדעת נוטה נראה דרדוקא בכהנים ולויים בעי כי היכא דתהוי להו הכיאי: אכסדרה בערוך

מפי' אכסדרה היא איתפלריא בלשון תלמוד והיא בית שיש לה א' דפנות: וה"ה שהכהנים שומרים על הלויים. דאי משום דכתיב משה ואהרן ובניו דילמא בגי' מקומות אחריו בלא לוי דמשה היה שומר כמו באותן כ"א מקומות כא' מהם שהיו הלויים שומרים כהנים ולא ובשביל כך מני'ל דכניהם ולויים בעו באותן ג' מקומות בסמוך לו לא כהן הלוי המעלה ולוויים למטה וקא שקילו וסיו מהאי קרא דכתיב וילוו עליך בלוויים כתיב בעבודתך בשומרי ערך כמו שאנו שומר או אינו אלא בעבודה בכ"א מקומות שהם שומרים

לבדם כשהוא אומר ובי' הא כיצד יתקיים ב' כותבים הללו בעבודתך בעבודתך בלשון מלמה וכך מתקיימא בעבודתך היינו שהלויים שומרים

עין משפט ונר מצוה

כו א מיי פ"ד מהלכות ממדין ומספני ה' ג:
בח ב מיי פ"ח מהל' צית המכירה ה' א:
כב ג מיי פ"ב מהל' ממדין ומספני הלכה יז:

תורה אור השלם

- ולמויכחים ינעם וגילדים תבוא ברבץ טוב: משלי כד כה
- עניו בנאמני ארץ לשבת עמדי ודלך בדרך תמים ודאי ישרתני: תהלים קא ו
- מוכיח אדם אחר ין ימוק: משלי כח כב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מעשה בשנים שהיו שוין: (ב) שש בששנה ומתקנו לשמי וכו' דרך המוחזק וכו' דרך המעביד: (ג) בפ"ה ד"ה ויכסה וכו' צ"ל צבאן ספ"ד ודלח"כ מ"ה על אונס וכו' שיה לעט ק"ו שלא על אונס כל"ל והד"א: (ד) ד"ה אהוב את הממונות וכו' לעשות הס"ד ודלח"כ מ"ה נתת רוח וכו' מן העולם הס"ד ודלח"כ מ"ה שנאמר ולמויכחים: (ה) ד"ה נטל וכו' דמדות הוא דלמר: (ו) ד"ה ונכנסו אחיו להסירם וכו' צינן ומלקין: (ז) ד"ה הוא אדם וכו' הכי ינו הוא דלמר:

שיטה מקובצת

א] היה לו חות מ' נמנח: [ב] משמרתו אחר ר' אליעזר בן יעקב פסם מינת וליפנין נמנח: [ג] כי הוה מני' [ד] צין וק"ו על אונס שניה עושין צין שלא: [ה] אדם אהוב את הממונות לעשותה כן גרס ר"ש י' וזכה. ס"א עלגלו על: [ו] מחיבת ממחלק לשון עד מיכות מי שהוא נכנס על כל חובי קו לראות כי לפי' דלח